

YEŞİL MERCİMEK İTHALAT, İHRACAT VE ÜRETİMİ

Türkiye'nin yeşil mercimek ithalatı, 2022/23 üretim sezonunda yüzde 41 artışla 63 bin ton olmuştur. En fazla ithalat 37 bin ton (yüzde 58,1) ile Kanada'dan, 18 bin ton (yüzde 27,6) Rusya'dan ve 9 bin ton (yüzde 13,5) Kazakistan'dan gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'nin kayda değer bir yeşil mercimek ihracatı bulunmamakla birlikte, 2022-23 üretim sezonunda yaklaşık 4 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2022/23 üretim sezonunda yeşil mercimek ihracatı önceki sezona göre %67 oranında artış göstermiştir. İhracatın yapıldığı önemli ülkeler; Cezayir, İran, Suriye ve Hindistan'dır.

2022 yılı kuru baklagiller üretim alanlarında yeşil mercimek %4,73'lük pay ile 4. sırada yer almaktadır. 2022 yılında yeşil mercimek üretim alanı bir önceki yıla göre %11,2 oranında daralmıştır. Yeşil mercimek ekim alanlarının %40,6'sı 174 bin dekar ile Yozgat'ta, %21,3'ü 91 bin dekar ile Konya'da, %15,6'sı ise 67 bin dekar ile Kırşehir'de yer almaktadır. Türkiye yeşil mercimek ekim alanları coğrafi bölgelere göre incelendiğinde; 2022 yılında yaklaşık 428 bin da ekim alanının %85,3'ünü İç Anadolu (365 bin da), %9'unu Karadeniz (38 bin da), %3,7'sini Ege (16 bin da), %1,4'ünü Akdeniz (6 bin da), %0,4'ünü Marmara (1.500 da), %0,3'ünü Doğu Anadolu (1.300 da) Bölgesi oluşturmuştur. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın uyguladığı destekleme politikalarıyla yeşil mercimek üretim alanlarında son beş yılda her ne kadar artış gerçekleşmiş olsa da 2021/22 sezonunda yeterlilik derecesi yeşil mercimekte %51 seviyelerinde kalmış, ülke kullanımı için yeterli seviyeye ulaşamamıştır.

Toplam yeşil mercimek üretimi TÜİK 2023 yılı verilerine göre yeşil mercimek üretim alanı bir önceki yıla göre yüzde 4,5 artış göstererek 448 bin dekar seviyesine ulaşmıştır. 2022 yılı verilerine göre yeşil mercimek üretim miktarı 45 bin ton civarında iken, 2023 yılında yüzde 5 artış göstererek 50 bin tona yükselmiştir. 2022 yılında dekara 105 kg verim alınırken, 2023 yılında dekara 112 kg verim alınmıştır.

Yıllar	Ekilen Alan(bin da)	Verim(kg)	Üretim(bin ton)
2019	396	110	44
2020	378	112	42
2021	482	73	35
2022	428	105	45
2023	448	112	50

Dünyada toplam mercimek ekim alanı 2022/23 üretim sezonunda 5,5 milyon hektar iken 2023/24 üretim sezonunda ise yüzde 5,4 azalışla 5,2 milyon hektar olacağı tahmin edilmektedir. 2022/23 üretim sezonunda dünya mercimek ekim alanları yüzde 14,5'ini yeşil mercimek ekim alanları oluşturmaktadır.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre, dünya mercimek üretimi 2020 yılında 6 milyon 471 bin ton iken 2021 yılında 5 milyon 610 bin tona gerilemiştir. Kanada yıllık ortalama 2,5 milyon ton üretim yaparken 2022 yılında 1 milyon 606 bin tona gerilemesine rağmen ilk sırada yer almaktadır. Hindistan'ın üretimi aynı yıl 1 milyon 490 bin ton olurken, Avustralya 854 bin tonla üçüncü sırada, Türkiye 263 bin tonla 4.sırada yer almaktadır. Dünya toplam mercimek üretiminin 2022/23 üretim sezonunda yaklaşık 5,9 milyon ton, 2023/24 sezonunda ise yüzde 9,9 azalışla 5,4 milyon ton seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye toplam mercimek ekim alanı 2022/23 üretim sezonunda 448 bin dekar iken 2023/24 üretim sezonunda ise yüzde 8 artışla 485 bin dekar olacağı tahmin edilmektedir. Türkiye toplam yeşil mercimek üretiminin 2022/23 üretim sezonunda yaklaşık 50 bin ton iken, 2023/24 sezonunda ise yüzde 10 artışla 55 bin ton seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.

Burcu DOĞAN

Ziraat Yüksek Mühendisi